

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 307 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา รongลงมา ภาวะผู้นำทางด้านการจัดการ และต่ำที่สุดในด้านภาวะผู้นำทางจริยธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำสูงสุดในเรื่องผู้บริหารสังเกต นิเทศ และติดตามการจัดการเรียนการสอน รongลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ ผู้บริหารกระตุ้นให้มีการทดลองใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาหลักสูตร

1.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำสูงสุดในเรื่อง ผู้บริหาร มีเทคนิควิธีการกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ รongลงมา คือ ผู้บริหารจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการครอบคลุมทั้ง 4 ภาระงาน และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีความคิดกว้างไกลและทันสมัยต่อการจัดการศึกษา

1.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำสูงสุดในเรื่องผู้บริหารมีคุณธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือ ศรัทธาของครูในโรงเรียน รongลงมา คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกคน

อื่น และ ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารใช้อำนาจโดยอาศัยหลักของเหตุผล บนกรอบของหลักกฎหมาย

1.4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำการมีส่วนร่วม โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำสูงที่สุดในเรื่องผู้บริหารตัดสินใจโดยยึดหลักการและระเบียบเทียบเคียงกับเสียงส่วนใหญ่ของครูผู้ร่วมงาน รองลงมา คือ ผู้บริหารรับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และ ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

1.5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีภาวะผู้นำสูงที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจนเกิดผลดีเป็นที่พอใจของครูในสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารใช้เงื่อนไข และเหตุผลของครูผู้ร่วมงานเป็นหลักในการพิจารณาแก้ปัญหา และการทำงาน และ ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด และเฉียบแหลม

1.6 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านภาวะผู้นำทางด้านการจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีภาวะผู้นำสูงที่สุดในเรื่อง ผู้บริหารจัดวางระบบการติดต่อสื่อสารในองค์กรเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผน การทำงานอย่างรอบคอบ และ ต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารร่วมมือกับครูผู้ร่วมงานทุกฝ่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในอนาคต

2. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน รองลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นเกิดจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

2.2 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาเสนอแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รongลงมา คือ ข้อที่คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รongลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างเพียงพอ เหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษากำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

2.4 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อสถานศึกษาจัดให้มีการประชุม วางแผนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รongลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษา กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษานำผลการดำเนินงานไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป รongลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษา กำหนดวิธี/มาตรฐานที่ใช้ในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดให้มีการสรุปผลการตรวจสอบ และ ทบทวนคุณภาพการศึกษาเพื่อเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.6 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนในทุกระดับชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดได้รับการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รongลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนในทุกระดับชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดได้รับการประเมินผล

สัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษารายงานผลการประเมินอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และเชื่อถือได้

2.7 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีที่มีการระบุความสำเร็จตามเป้าหมายในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษารายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีสะท้อนจุดเด่น/จุดด้อย คุณภาพของผู้เรียนและแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษาเผยแพร่รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

2.8 สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่สถานศึกษานำเทคนิคและวิธีการใหม่ที่หลากหลายมาใช้ในการพัฒนาทุกโครงการ/กิจกรรมให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ข้อที่สถานศึกษาปรับปรุง พัฒนาและรักษาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษานำระบบประกันคุณภาพศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ( $r = .63$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 7 ด้านคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .58$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และ ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .54$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีความสัมพันธ์

ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ( $r = .13$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $r = .45$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .38$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .37$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .25$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มี 2 ด้านที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .33$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา และด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .21$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ( $r = .19$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ( $r = .16$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มี 3 ด้านที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ภาวะผู้นำทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยรวม อยู่ในระดับต่ำ ( $r = .13$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 1 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ( $r = .30$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มี 7 ด้านที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

3.4 ภาวะผู้นำการมีส่วนร่วมไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในทั้งโดยรวม และเป็นรายด้าน

3.5 ภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ( $r = .62$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 7 ด้าน คือ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ( $r = .73$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ( $r = .72$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ( $r = .18$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มี 1 ด้านที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.6 ภาวะผู้นำทางด้านการจัดการ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ( $r = .76$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กัน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ( $r = .91$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศมีความสัมพันธ์

ทางบวกอยู่ในระดับสูง ( $r = .87$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ( $r = .13$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำทางจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำการมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา ด้านภาวะผู้นำทางการจัดการ ในภาพรวมรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารและผู้บริหาร เพราะภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงาน งานจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้นอยู่กับทักษะ และศิลปะในการบริหารงานของผู้นำ ซึ่งทักษะและศิลปะที่ใช้ในการบริหารงานของผู้นำหรือผู้บริหารก็คือภาวะผู้นำนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมิตร อิศระกุล (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัทมาน สะบุตติง (2551, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหวัง อาลัยญาติ (2551, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นภาวะผู้นำที่ต้องใช้แนวคิดการบริหารเชิงสถานการณ์ หรือทฤษฎีอุปติการณ์ ซึ่งถือเป็นทฤษฎีการบริหารที่ขึ้นอยู่กับสภาพข้อเท็จจริง ด้วยแนวคิดที่ว่า การเลือกทางออกที่จะไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด หากแต่เป็นสถานการณ์ที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรเลือกใช้การบริหารแบบใดในสภาวะการณ์เช่นนั้น สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด โดยเป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิด และยอมรับหลักการของทฤษฎีระบบว่าทุกส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์ และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน คือมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสภาพแวดล้อมขององค์การ สถานการณ์บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจอย่างเฉียบขาด บาง

สถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บางครั้งก็ต้องคำนึงถึงหลักมนุษย์และแรงจูงใจ บางครั้งก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายหรือผลผลิตขององค์กรเป็นหลัก ดังนั้นการบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ ลูเนนเบิร์ก และออนสไตน์ (Lunenburg & Ornstein, 2000, p. 78) เนื่องจากสถานศึกษาเอกชน เป็นกิจกรรมการศึกษาที่เอกชน หรือคณะบุคคลเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2551, หน้า 3) ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนอยู่ในสภาวะที่ต้องดิ้นรน แข่งขันกับโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเอกชนด้วยกันเอง และโรงเรียนรัฐบาล ทำให้โรงเรียนเอกชนต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และสภาพปัญหาที่เข้ามาใหม่อยู่เสมอ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2556, เว็บไซต์) ในประเด็นนี้เองที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหา เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ด้วยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้เงื่อนไข และเหตุผลของครูผู้ร่วมงานเป็นหลักในการพิจารณาแก้ปัญหา และการทำงาน รวมทั้งเข้าใจถึงปัญหาด้วยการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลด้วยความรอบคอบ เข้าใจความต้องการและความรู้สึกของครูผู้ร่วมงาน และสามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด และเฉียบแหลม ทำให้เป็นที่พอใจของครูในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหวัง อาลัยญาติ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่ต้องการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. จากการวิจัยที่พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาเอกชน ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษาเอกชน ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภา ณรงค์น้อย (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 1 ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิยะ ชูหนู (2551, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชงชัย หมั่นสา (2552, บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในภาพรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ ประศรี (2555, บทคัดย่อ) ที่พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากการวิจัยที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่สัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตมาน สะบุญดี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย การบริหารด้านภาวะผู้นำและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เนื่องจากมีความสัมพันธ์อยู่ในทางบวก แสดงว่าเมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำมากขึ้นการดำเนินการประกันคุณภาพภายในก็จะยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย หรือถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำน้อย การดำเนินการประกันคุณภาพภายในก็จะมีน้อยด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2555, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จและเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยผลักดัน ให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นสิ่งเร่ง และตัวเร่งอันสำคัญที่จะทำให้การทำงานของสถานศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเป็นหลักสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้
  - 1.1 สนับสนุนให้ครูได้มีการพัฒนาหลักสูตร เพื่อจะได้มีหลักสูตรที่ได้มาตรฐานมากขึ้น
  - 1.2 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือติดตามข่าวสารที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อการมีความคิดกว้างไกลและทันสมัยต่อการจัดการศึกษา
  - 1.3 ใช้อำนาจโดยอาศัยหลักของเหตุผล บนกรอบของหลักกฎหมาย
  - 1.4 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความสามัคคีกับครูในสถานศึกษา
  - 1.5 ฝึกคนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด และเฉียบแหลม
  - 1.6 ร่วมมือกับครูผู้ร่วมงานทุกฝ่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในอนาคต
2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้
  - 2.1 ส่งเสริมให้มาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นเกิดจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน
  - 2.2 กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนในการกำหนดมาตรฐานนี้ด้วย
  - 2.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่กำหนดแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 2.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ
  - 2.5 กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
  - 2.6 จัดให้มีการสรุปผลการตรวจสอบ และ ทบทวนคุณภาพการศึกษาเพื่อเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 2.7 จัดให้มีการประเมินด้วยเครื่องมือที่ได้มาตรฐานอย่างหลากหลาย พร้อมกับการรายงานผลการประเมินอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และเชื่อถือได้ และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง
  - 2.8 จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีที่มีการระบุความสำเร็จตามเป้าหมาย หลักฐาน ข้อมูล ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สะท้อนจุดเด่น/จุดด้อย และคุณภาพ

ของผู้เรียน พร้อมแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

#### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำในบริบทของ ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนจะได้ทราบความคิดเห็นในมุมมองของผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษาไม่ว่าด้านไหน ๆ ในปัจจุบันมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่เหมาะสมกับสถานศึกษาเอกชน หรือสถานศึกษาแต่ละแห่ง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการบริหารในแต่ละสถานศึกษาย่อมไม่เหมือนกัน